කැස්බෑ සංරක්ෂණ මධ්‍යස්ථාන නියාමනය කළ යුතුයි

කැස්බෑ විශේෂඥ ආචාර්ය ලලිත් ඒකනායක

අනාදිමත් කාලයක සිට කැස්බෑවන් තමන්ගේ ප්‍රජාව බෝ කරගැනීමට මෙරට වෙරළ තීරයට පැමිණියත්, එම සත්ත්ව කොට්ඨාස ගැන වැඩි කතාබහක් ඇතිවූයේ නැත. එහෙත් කොස්ගොඩ පිහිටි කැස්බෑ මධ්‍යස්ථානයක සිටි කැස්බෑවෙකු අතුරුදන්වීමත් සමග කැස්බෑවන් පිළිබඳ විශේෂ කතාබහක් ඇති වී තිබේ. මේ නිසා කැස්බෑවන් සංරක්ෂණය කිරීම පිළිබඳව සහ රැකබලාගැනීම පිළිබඳවත් කතාබහක් ඇතිවිය. මේ පිළිබඳව 'අද' කැස්බෑ විශේෂඥ ආචාර්ය ලලිත් ඒකනායක මහතා සමග කතාබහක නිරත විය.

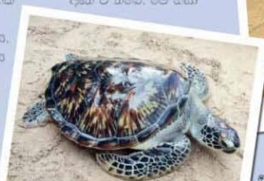

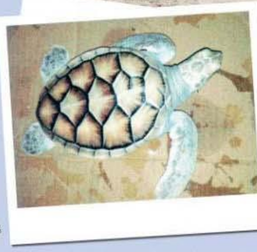

■ ඉන්දික හේවාවිතාරණ

Q කැස්බෑවන් බිත්තර දැමීමට පැමිණෙන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ මොනවගේ ප්‍රදේශවලටද?

ගොඩාක්ම ගස්පොත් කැස්බෑවන් බිත්තර දැමීමට පැමිණෙන්නෙ දකුණු පළාතේ කොස්ගොඩ මුහුදු වෙරළේ ඉඳලා යාල ජාතික වනෝද්‍යානයේ මුහුදු වෙරළ දක්වා වූ ප්‍රදේශවලටයි. හැබැයි බොහෝ වෙලාවට ගල්කිස්ස වෙරළ තීරයටත් කැස්බෑවන් බිත්තර දැමීමට පැමිණෙනවා.

Q බිත්තර දැමීමට පැමිණෙන කැස්බෑ විශේෂ පිළිබඳව හැඳින්වීමක් කළොත්?

ලෝකයේ කැස්බෑ විශේෂ 07 ක් ඉන්නවා. ඒ විශේෂ 07 න් 05 ක්ම බිත්තර දැමීමට ලංකාවේ මුහුදු වෙරළට පැමිණෙනවා. ගල් කැස්බෑවා, බටු කැස්බෑවා, පොතු කැස්බෑවා, දාර කැස්බෑවා, ඔළුගෙඩි කැස්බෑවා යන විශේෂ ලංකා මුහුදු වෙරළට පැමිණෙනවා. ඉන් ගල් කැස්බෑවාට ලංකාවේදී 'කොළ කැස්බෑවා' නැත්නම් 'මාන කැස්බෑවා' කියලත් කියනවා. ඒ වගේම පැතලි කැස්බෑවයි, කෙම්ප්ගේ බටු කැස්බෑවයි ලංකා මුහුදු තීරයට එන්නෙ නෑ.

Q මොනවගේ සාගර කලාපවල ඉඳලද ලංකා මුහුදු තීරයට කැස්බෑවන් පැමිණෙන්නෙ?

බොහෝ වේලාවට තංගල්ල, රැකව ප්‍රදේශයේ බිත්තර දාන්න එන කැස්බෑවන් ඉන්දියාවේ ලක්ෂ ඩීව් මුහුදු තීරයේදීත් දැකගන්න පුළුවන් වෙලා තියෙනවා. ඒ වගේම ඉන්දියාවේ දනුෂ්කොඩිවලදීත් දැකගන්න ලැබිලා තියෙනවා. කොස්ගොඩ ප්‍රදේශයේදී හමුවුණු කැස්බෑවන් තායිලන්තයේදී දැනගන්න ලැබිලා තියෙනවා. කැස්බෑවන්ගේ විශේෂත්වය තමයි ජීවත්වෙන්නෙ එක කලාපයක. බිත්තර දාන්නෙ තවත් කලාපයක වීම. කොහේ ජීවත්වුණත් ගැනු සත්තු තමන් ඉපදිච්ච වෙරළට ඇවිල්ලා තමයි බිත්තර දාන්නෙ.

Q ශ්‍රී ලංකා වෙරළ තීරයට පැමිණෙන කැස්බෑවන්ගේ ආරක්ෂාව වෙනුවෙන් මොනවගේ වැඩපිළිවෙළක්ද ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ?

ප්‍රධානම දේ තමයි වන සත්ත්ව හා වෘක්ෂලතා ආරක්ෂණ ආඥා පනතට අනුව කැස්බෑවන්ගේ ආරක්ෂාව භාරවෙලා තියෙන්නෙ වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවටයි. සංරක්ෂණය ගැන කතා කරනකොට 'ස්ථානීය' සංරක්ෂණය සහ 'පරිබාහිර' සංරක්ෂණය කියලා ක්‍රම දෙකක් තියෙනවා. එතනදී ස්ථානීය සංරක්ෂණයේදී බිත්තර දමන වෙරළ තීරය ආරක්ෂා කරනවා. තංගල්ල, රැකව, කොස්ගොඩ ප්‍රදේශයේ මේ දේ සිදු කළා. ඒත් කොස්ගොඩ වෙරළ තීරයේ ස්ථානීය සංරක්ෂණය දැන් නැවතිලා තියෙන්නෙ. මීට අමතරව බූන්දල වෙරළ තීරය ජාතික වනෝද්‍යානයක් බවට පත් කරලා තියෙන්නෙ.

Q පරිබාහිර සංරක්ෂණය ගැන පැහැදිලි කිරීමක් කරනවා නම්?

මෙම ක්‍රමය පටන් අරගෙන තියෙන්නෙ 1970 වසරේදියි. එතනදී කරන්නෙ බිත්තර එකතු කරන මිනිස්සුන්ගෙන් බිත්තර මිලට අරගෙන, ආවරණය කරපු ප්‍රදේශයක බිත්තර වළදමලා පැටවු බිහිකරන එකයි. මෙතනදී මූලිකම දේ වෙලා තියෙන්නෙ සංචාරක කටයුතු සඳහා මෙය සිදුකිරීම, එතනදී යම් සාධාරණත්වයකුත් තියෙනවා. මොකද මේ කටයුත්ත සිදුකරන්න අවශ්‍ය මුදල් සංරක්ෂණ මධ්‍යස්ථාන සොයාගන්නෙ සංචාරක කටයුත්තෙන්.

Q මේ තුළින් සත්ත්වයාට හානියක් සිදුවෙන්නෙ නැද්ද?

ප්‍රධානම කාරණය තමයි බිත්තර මේ විදිහට සංරක්ෂණය නොකොළොත් වෙන්නෙ, මිනිස්සු විසින් බිත්තර කාල බිත්තර තුළින් කිසිදු ජීවියෙක් බිහි නොවීමයි. ඒක නිසා සංරක්ෂණ මධ්‍යස්ථානවලින් සිදුකරන කාර්යය නියාමනය කරලා, බිහිකරන පැටවුන් 90%ක්වත් බිහි වූ මොහොතේ මුහුදට මුදාහැරීමේ වැඩපිළිවෙළක් සකස් කරන්න ඕනෑ. මොකද බිත්තරයෙන් එළියට එන පැටවාට බිත්තරයේ කහමදය ආධාරයෙන් පැය 48 ක් ජීවත්වෙන්න පුළුවන් ගුණය පවතිනවා. එම කාලය තුළ පැටවාට මුහුදේ ගොඩක් දුර පීනලා ගිහිල්ලා විලෝපීයයන්ගෙන් ආරක්ෂාව සලසාගන්න පුළුවන්. එහෙම නැතිවුණොත් යම් ප්‍රශ්නයක් වෙනවා. බිත්තරයෙන් බිහිවුණු පැටවුන් දින ගණනක් රඳවා තබාගැනීම හොඳ දෙයක් නොවෙයි.

Q වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව කැස්බෑ සංරක්ෂණ ක්‍රියාදාමයේදී ඔවුන්ගේ වගකීම ඉෂ්ට කරනවද?

ප්‍රධානම කාරණය තමයි, කැස්බෑවන් බිත්තර දමන්න එන ප්‍රදේශය ඉතාමත් විශාලයි. ඒක නිසා ඔවුන්ට තනියෙන් එම ප්‍රදේශ බලාගන්න බෑ. ඒක නිසා වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සංරක්ෂණ මධ්‍යස්ථාන විධිමත් කරලා, ඒ තුළින් කැස්බෑවන්ට ආරක්ෂාව සැලසීම කළ යුතු වෙනවා. මේ සඳහා සිදුකළ යුතුවන්නේ මධ්‍යස්ථාන තුළින් බිහිකරන සත්තුන්ගෙන් 90% ක් බිහි වූ ගමන්ම මුහුදට මුදාහරින වැඩපිළිවෙළක් සකස් කිරීම. ඉතිරි 10% මධ්‍යස්ථානයේ සංචාරක කටයුතුවලට යොදාගත්තට කමක් නෑ. මොකද එතකොට හානිය සිදුවෙන්නෙ 10% ක වගේ ප්‍රමාණයකටනෙ. ඒත් එම තත්ත්වය 0% ක් වන තරමට සංරක්ෂණ ක්‍රියාවලියට හොඳයි.

Q මධ්‍යස්ථාන තුළ රඳවාගන්නා කැස්බෑවන්ගේ ආරක්ෂාව වෙනුවෙන් වැඩපිළිවෙළක් සකස් විය යුතුද?

පැහැදිලිවම ඔව්. දැනට වනජීවී එකෙන් ගිහිල්ලා මධ්‍යස්ථාන පරීක්ෂා කිරීමට ලක්කරනවා. හැබැයි පැටවු කීයක් තියාගන්න පුළුවන්ද? කොච්චර කාලයක් තියාගන්න පුළුවන්ද කියලා නියාමනයක් නෑ. ඒක නිසා මධ්‍යස්ථානයක තියාගන්න පුළුවන් කැස්බෑ පැටවු ප්‍රමාණය පිළිබඳව නියාමනයක් ඇති කළ යුතුයි. ඒ වගේම කැස්බෑවන් හඳුනාගන්න පුළුවන් වැඩපිළිවෙළක් සකස් කළ යුතු වෙනවා. ඒ සඳහා ජාන තාක්ෂණය භාවිත කරලා යම් වැඩ පිළිවෙළක් සකස් කරන්න පුළුවන්.

Q ඇයි එවැනි වැඩපිළිවෙළක් සකස් කරන්න අවශ්‍ය?

පසුගිය කාලයේදී මධ්‍යස්ථානයක හිටිය කැස්බෑවෙක් අතුරුදන් වුණා කියලා ප්‍රචාරයක් දියත් වුණා. එතනදී එම කැස්බෑවා ජාන තාක්ෂණය හරහා හඳුනාගන්න ක්‍රමයක් සකස් කරලා තිබුණා නම්, ඒ සතා ලෝකෙ කොහේ හිටියත් හඳුනාගන්න පුළුවන්. ඒක නිසා දැනට මධ්‍යස්ථාන තුළ සිටින සියලුම කැස්බෑවන් ජාන තාක්ෂණය හරහා හඳුනාගන්න වැඩපිළිවෙළක් සකස් කළ යුතු වෙනවා.

Q කැස්බෑවන්ට අධික මිලක් නියමවෙලා තියෙනව නේද?

සතෙක් ගත්තම වටිනාකමක් තියෙනවා. හැබැයි ඇතෙක් ගත්තොත් දළ දෙකට වටිනාකමක් තියෙන නිසා මිනිස්සු ඇත්තු මරනවා. ඒත් කැස්බෑවා කියන්නෙ සාමාන්‍ය සතෙක්. ඔහුට මේ තරම් මිලක් නියම වෙලා තියෙන්නෙ ඇයි කියලා දන්නේ නෑ. මිනිහා මතයක් මුල් කරගෙන තමයි සුදු කැස්බෑවන්ට විශාල මිලක් නියම වෙලා තියෙන්නෙ. ඒත් ඒ සතාත් සාමාන්‍ය සතෙක්. හැබැයි දුර්ලභයි. ඒත් සාමාන්‍ය නීතිය යටතේ කැස්බෑවන්ට වෙළෙඳ පොළ වටිනාකමක් නෑ. කැස්බෑ ලෙලි පවා නීති විරෝධී දේවල්.

සතියක් ඇතුළත හරක් ජාවාරම් නවතියි

■ අම්පාර වසන්ත චන්ද්‍රපාල

අම්පාර දමන පොලිසියේ වැඩ බලන ස්ථානාධිපතිව පැමිණි පොලිස් පරීක්ෂක ප්‍රියන්ත බණ්ඩාර මහතාට කලක් තිස්සේ දිනපතා සිදු වූ හොර හරක් ජාවාරම් දින 07 ක් ඇතුළත නැවැත්වීමට හැකියාව ලැබී තිබේ.

දමන පොලිස් ස්ථානයේ වැඩ භාරගෙන දින දෙකක් ඇතුළත ඒ මහතා වරගම ප්‍රදේශයේ හොරෙන් පවත්වාගෙන ගිය ගව ඝාතකාගාරයක් වටලා, එම ඝාතකාගාරය පවත්වාගෙන ගිය අයිතිකරු ඇතුළු 05 දෙනෙක් අත්අඩංගුවට ගෙන අධිකරණයට ඉදිරිපත් කර තිබේ.

පසුව බක්මිටියාව ප්‍රදේශයේ සිට අක්කරෙයිපත්තුව දක්වා නීති විරෝධීව ගවයන් 25 දෙනෙකු රැගෙන යමින් සිටි සැකකරුවන් දෙදෙනෙකු අත්අඩංගුවට ගැනීමට සමත් වී තිබේ.

එමෙන්ම තිඹිරිගොල්ල සිට වරිපතන්චේන දක්වා තවත් ගවයන් 10 දෙනෙකු ගෙනයමින් සිටි සැකකරුවන් දෙදෙනෙකු සමග අත්අඩංගුවට ගැනීමටද ඔහුට හැකි වී තිබේ.

මෙම හරක් ජාවාරමේ ප්‍රධාන සැකකරු අත්අඩංගුවට ගෙන රක්ෂිත බන්ධනාගාරගත කිරීමත් සමග දමන පොලිස් බලප්‍රදේශයේ සිදු වූ හොර හරක් ජාවාරම දින 07 ක් ඇතුළත නවතා දැමීමට හැකිව තිබේ.

දමන පොලිස් බලප්‍රදේශයේ පසුගිය කාලයේ ගවයන් 200 ක් පමණ අතුරුදන් වී ඇති අතර, ඒ වෙනුවෙන් පොලිස් පැමිණිලි ලැබී ඇත්තේ 03 ක් පමණි. තවත් විශාල ප්‍රමාණයක් ගවයන් නැති වී ඇති අතර බොහොමයක් දෙනා මේ පිළිබඳව පොලිසියට පැමිණිලි කර නොමැති බවද අනාවරණය කිරීමට හැකිවිය. කෙසේ වෙතත් කලක් තිස්සේ පවත්වාගෙන ගිය මෙම ජාවාරම, දින 07 ක් ඇතුළත නතර කිරීමට කටයුතු කළ වැඩබලන පොලිස් ස්ථානාධිපතිවරයාට ප්‍රදේශයේ ජනතාව සිය ප්‍රසාදය පළ කරති.

වල්ලාපට්ටා ජාවාරම නැවැත්වීමට පොලීසිය සීරුවෙන්

■ රත්නපුර මලිති පෙරේරා

සිංහරාජ වනාන්තරය සහ ඒ ආශ්‍රිතව මහා පරිමාණයෙන් සිදුකෙරෙමින් තිබෙන වල්ලාපට්ටා ජාවාරම නැවැත්වීම සඳහා පොලිස්පති නියමයෙන් විශේෂ පරීක්ෂණ කණ්ඩායමක් පත්කර තිබේ.

පසුගිය සිකුරාදා (17දා) අයගමදී මෙරට අත්අඩංගුවට ගත් වැඩිම වල්ලාපට්ටා තොගය වූ කිලෝග්‍රෑම් 64 ක්ද අත්අඩංගුවට ගනු ලැබුවේ පානදුර වලාන මධ්‍යම දූෂණ මර්දන ඒකකයයි.

එම වල්ලාපට්ටා තොගයේ වටිනාකම රුපියල් දසකෝටියක් වන බවද පොලීසිය පවසයි. පොලිස්පතිවරයාගේ නියෝගයකට අනුව සබරගමු පළාත භාර නියෝජ්‍ය පොලිස්පති ලලිත් ජයසිංහ මහතා ඇතුළු රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පොලිස් ස්ථාන කිහිපයක නිලධාරීන්ගෙන් සැදුම්ලත් කණ්ඩායමක් පසුගිය දින කිහිපයේදී සිංහරාජ වනාන්තරයේ සෝදිසි මෙහෙයුම් සිදුකළේය.

සිංහරාජ වනාන්තරය ඇතුළත වල්ලාපට්ටා ගස් විශාල වශයෙන් කපා දමා තිබෙන බවත්, එම බොහෝ ගස්වල වල්ලාපට්ටා ශාකයේ වටිනා බව කියන විශේෂිත කොටස දක්නට නොතිබූ බවත් පොලිස් නිලධාරීහු පවසති.

වල්ලාපට්ටා ගසේ විශේෂිත කොටසක කිලෝවක් රුපියල් ලක්ෂ 15 සිට අලෙවි වන බවත්, ඒවා හොර රහසේ විදේශ රටවලට යවන බවත් පැවසෙයි.

අනර්ඝ තත්ත්වයේ සුවඳ විලවුන් නිපදවීමට මෙම වල්ලාපට්ටා යොදාගන්නා බවටද පොලිස් පරීක්ෂණවලදී තොරතුරු හෙළි වී තිබේ.

පරිපූරක වෛද්‍ය සේවා පුහුණු කටයුතු 22 දා සිට

■ එච්.අයි. තුෂාර

පරිපූරක වෛද්‍ය සේවා ආචාර්යවරුන් තම සේවාවට ඇති වී තිබෙන ගැටලුවලට විසදුම් ඉල්ලා ජනවාරි මස පළමුවැනිදා සිට ක්‍රියාත්මක කළ වෘත්තීය ක්‍රියාමාර්ගයට සති තුනක් තුළ විසඳුම් ලබාදෙන බවට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය ලිඛිත පොරොන්දුවක් ලබාදුන් නිසා සියලු පුහුණු පාසල්වල කටයුතු බදාදා (22දා) සිට ආරම්භ කරන බව පරිපූරක වෛද්‍ය සේවා වෘත්තීය සමිති ඒකාබද්ධ බලමණ්ඩලය සඳහන් කරයි.

ආචාර්යවරුන් ගෙනගිය වෘත්තීය ක්‍රියාමාර්ගය නිසා කළුතර පිහිටි ඖෂධ හා වෛද්‍ය රසායනාගාර පුහුණු පාසල් දෙක හැර ඉතිරි පුහුණු පාසල්වලට ජනවාරි මස 02 වැනිදා ඇතුළත්වීමට සිටි, එහෙත් ඇතුළත්වීමට නොහැකි වූ ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන් බදාදා (22දා) උදේ 8.30 සිට පුහුණු පාස්ලවලට වාර්තා කරන ලෙසද එම සංගමයේ ප්‍රධාන ලේකම් සමන් ජයසේකර මහතා ඉල්ලා සිටියි. කළුතර පිහිටි පුහුණු ආයතන දෙක තුළ මේ මස 27 වැනිදා දක්වා විශේෂ පුහුණු වැඩමුළුවක් පැවැත්වෙන නිසා එම පුහුණු පාසල් දෙකට ඇතුළත්වීමට සුදුසුකම් ලබා තිබෙන සියලුම ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන් 27 වැනිදා උදේ 8.30 ට එම පුහුණු පාසල්වලට වාර්තා කරන ලෙසද පවසා සිටියේය.

පරිපූරක වෛද්‍ය සේවා සඳහා පුහුණු පාසල් 07කට ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන් 350 දෙනෙකු දෙසැම්බර් මස 17 වැනිදා ඇතුළත් කරගත් බවත්, එම පිරිස පුහුණු පාසල්වලට ඇතුළත් කරගැනීම ජනවාරි මස 02 වැනිදා සිදුකළ යුතු වුවත් ආචාර්යවරුන් ගෙනගිය වෘත්තීය ක්‍රියාමාර්ගය නිසා එය සිදුකිරීමට නොහැකි වූ බවත් සමන් ජයසේකර මහතා වැඩිදුරටත් සඳහන් කළේය.

භික්ෂූන් වහන්සේලා දොළොස් නමක් (12) නඩුවෙන් නිදොස් කොට නිදහස් කෙරෙති

■ ලක්මාල් සූරියගොඩ

හිටපු යුද හමුදාපති සරත් ෆොන්සේකා මහතා අත්අඩංගුවට ගෙන රැඳවුම් භාරයේ තබා සිටියදී ඔහුව නිදහස් කරන ලෙස ඉල්ලා සිටිමින් මාරාන්තික උපවාසයක නිරතව සිටි භික්ෂූන් වහන්සේලා 12 නමක් පොලිස් නිලධාරීන්ගේ රාජකාරියට බාධා සිදුකළේ යැයි චෝදනා මත පවරා තිබූ නඩුවෙන් එම හිමිවරුන් නිදොස් කොට නිදහස් කිරීමට කොළඹ කොටුව මහේස්ත්‍රාත්වරයා නියෝග කළේය.

මෙම භික්ෂූන් වහන්සේලා මේ අන්දමට වසර තුනහමාරකට පසුව නිදහස් කිරීමට නියම වූයේ නීතිපතිවරයා ඔවුන් සම්බන්ධයෙන් ඉදිරියේදී කිසිදු නීතිමය පියවරක් නොගන්නේ යැයි අධිකරණයට කළ සැලකිරීමෙන් අනතුරුවය.

2010 වර්ෂයේ අප්‍රේල් මස 5 දා අත්අඩංගුවට ගෙන සිටි හිටපු හමුදාපතිවරයා නිදහස් කරන ලෙස මෙම පිරිස කොටුව දුම්රියපොළ ඉදිරිපිට මාරාන්තික උපවාසයක නිරතව සිටියහ.

එහිදී ඔවුන් මහජනතාවට පීඩාවන අයුරින් ක්‍රියාකරන බව පවසා කොටුව පොලීසිය විසින් ඔවුන් එම ස්ථානයේ ඉවත් කිරීමට කටයුතු කළ අතර, එහිදී පොලීසියේ රාජකාරියට බාධා සිදුකළ බවට භික්ෂූන් වහන්සේලාට චෝදනා එල්ල විය.

මෙම සිද්ධියට සම්බන්ධ නඩුව මහේස්ත්‍රාත් තිළිණ ගමගේ මහතා හමුවේ කැඳවූ අවස්ථාවේදී සියලු සැකකරුවන් නඩුවෙන් නිදොස් කොට නිදහස් කිරීමට නියෝග කෙරිණි.

දඬුවම් ලැබූ ව්‍යාජ වෛද්‍යවරුන්ගෙන් 30% ක් නැවතත් ප්‍රතිකාර සේවාවල දැනට පවතින දඬුවම් ප්‍රමාණවත් නෑ, වසර 5ක සිරදඬුවම් දෙන්න

- රජයේ වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ සංගමය

■ එච්.අයි. තුෂාර

වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථාන පවත්වාගෙන යන ව්‍යාජ වෛද්‍යවරුන්ට එරෙහිව නීතිය ක්‍රියාත්මක කළද, නීතියෙන් ලැබෙන දඬුවම් ප්‍රමාණවත් නොවීම නිසා දඬුවම් ලැබූ ව්‍යාජ වෛද්‍යවරුන්ගෙන් 30% ක් නැවතත් ප්‍රතිකාර සේවාවල නිරත වන බව රජයේ වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ සංගමය සඳහන් කරයි.

මේ නිසා ව්‍යාජ වෛද්‍යවරුන්ට වසර 05කට වඩා සිර දඬුවම් ලැබෙන ආකාරයේ නීතියක් පාර්ලිමේන්තුව තුළ සම්මත කළ යුතු බව එම සංගමයේ මාධ්‍ය ප්‍රකාශක වෛද්‍ය නවීන්ද සොයිසා මහතා සඳහන් කළේය.

රජයේ වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ සංගමය, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සහ පොලීසිය එක්ව ඌව, සබරගමුව, බස්නාහිර, උතුර, දකුණ සහ වයඹ පළාත් සභා බල ප්‍රදේශ තුළ සිදුකළ මෙහෙයුමේදී එම පළාත් තුළ පවත්වාගෙන යන වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානවලින් තුනෙන් එකක් පවත්වාගෙන යන්නේ ව්‍යාජ වෛද්‍යවරුන් විසින් බවට හෙළි වූ බවද ඔහු පවසා සිටියේය.

මෙලෙස නීතිවිරෝධී ආකාරයට වෛද්‍ය වෘත්තියේ නියැළෙන පිරිස්වලට රුපියල් 10,000 සිට රුපියල් 50,000 දක්වා දඩ මුදලකට යටත්වීමට සිදු වූ බවද මාධ්‍ය ප්‍රකාශකවරයා සඳහන් කළේය.

මේ ආකාරයට මූලාමය දඩයකට යටත් වූ පිරිසෙන් 30%කට වඩා වැඩි පිරිසක් නැවත වෛද්‍ය සේවාවල නිරතවන බවට තොරතුරු හෙළි වී තිබෙන බවත්, මේ නිසා ව්‍යාජ වෛද්‍ය සේවාවේ නිරතවන පුද්ගලයන්ට සිර දඬුවම් ලබාදෙන නීතියක් රට තුළ ක්‍රියාත්මක විය යුතු බවත් නවීන්ද සොයිසා මහතා පවසා සිටියේය.

දැනට සිදුකළ සමීක්ෂණයට අනුව වැඩිම ව්‍යාජ වෛද්‍යවරුන් පිරිසක් විසින් වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථාන පවත්වාගෙන යන්නේ ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ බවට සොයාගෙන තිබෙන බවත්, සමස්තයක් ලෙස ගත් කල එය එම දිස්ත්‍රික්කයේ පවත්වාගෙන යන වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානවලින් 35%කට අධික බවත් වෛද්‍ය නවීන්ද සොයිසා මහතා වැඩිදුරටත් සඳහන් කළේය.

උතුරු නැගෙනහිර අතුරුදන්වූවන් ගැන සොයන විශේෂ ජනාධිපති කොමිසම විමර්ශන අරඹයි

■ ලක්මාල් සූරියගොඩ

උතුරු නැගෙනහිර ප්‍රදේශයන්හි අතුරුදන්වූවන් පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීම සඳහා පත් කළ ජනාධිපති කොමිසම විමර්ශන කටයුතු පසුගියදා (18 දා) ආරම්භ කෙරිණි.

ජනාධිපතිවරයා විසින් පත්කළ මෙම කොමිසම 1990 සිට 2009 කාලය දක්වා උතුරු, නැගෙනහිර ප්‍රදේශයන්හි සිදු වූවායැයි කියන පුද්ගල පැහැර ගැනීම් හෝ අතුරුදන්වූ සිද්ධීන් විමර්ශනය කිරීමට නියමිතය.

පසුගිය 18 වැනිදා විමර්ශන ආරම්භ කළ මෙම කොමිසම කිලිනොච්චි දිස්ත්‍රික්කය කේන්ද්‍ර කරගෙන මෙම මස 21 දා දක්වා සිය විමර්ශන කටයුතු සිදුකිරීමට නියමිතය.

ඒ අනුව කොමිසම වෙත ලැබී ඇති පැමිණිලි සම්බන්ධයෙන් පැමිණිලිකරුවන්ට සාක්ෂි ලබාදීම සඳහා පහසුකම් යොදා ඇත. විශේෂ ජනාධිපති කොමිෂන් සභාව, විශ්‍රාමික මහාධිකරණ විනිසුරු මැක්ස්වෙල් පරාක්‍රම පෙරේරා මහතාගේ සභාපතීත්වයෙන් විමර්ශන කටයුතු සිදුකරයි.

කලපුවක් යනු කුමක්ද?

ජෛව විවිධත්වයෙන් වැඩි පරිසර පද්ධතියක්

කලපු ජීවීන්ගේ විශේෂ හැඩගැසීම්

කලපුවක ආහාර ජාලයක්

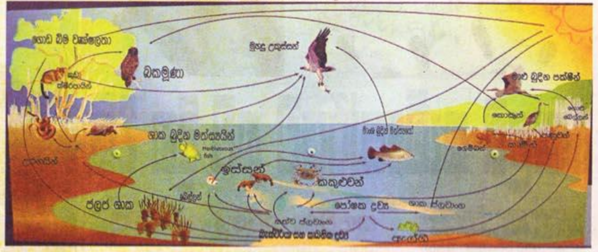

කලපුවක හා මෝයක පිහිටීම

මුහුදෙ අසල්වාසී කලපු ගෙනෙන වාසී

මෝය යනු කලපුවක්ද?

කලපුවක හැඩ රුව

ශ්‍රී ලංකාවේ කලපු

වැඩි ආහාර නිෂ්පාදනයක්

ශ්‍රී ලංකාවේ කලපු හා මෝය කිහිපයක්

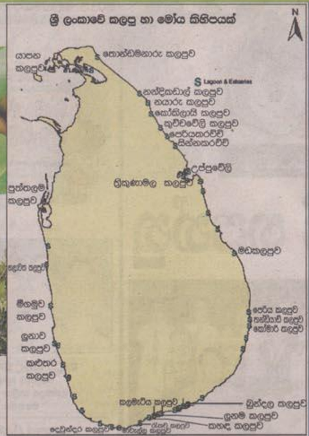

කරදිය මත්ස්‍යයින්ට කලපුව අභිජනන මධ්‍යස්ථානයක්ද?

කලපුවලට ඇති තර්ජන

කලපුවලින් ලැබෙන ප්‍රයෝජන

2014 ලෝක තෙත් බිම් දිනය (පෙබරවාරි 02)

විජය

ලෝක තෙත් බිම් දිනය නිමිත්තෙන් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් තෙත් බිම් ප්‍රහේලිකා තරගයක් සංවිධානය කර ඇත. වනජීවී සම්පත් සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ සහය ඇතිව පැවැත්වෙන මෙම ප්‍රහේලිකා තරගය සඳහා විජය පුවත්පත මාධ්‍ය අනුග්‍රහය ලබා දෙයි.

තෙත් බිම් ප්‍රහේලිකාව

සතිපතා වටිනා පාරිසරික පොත් කට්ටල 10 ක්

අවසන් තරගයේ ජයග්‍රාහකයාට තම පවුලේ අය සමග ජාතික වනෝද්‍යානයක සංචාරක බංගලාවක දින දෙකක් ගත කිරීමට අවස්ථාවක්.

සති 10ක කාලයකදී ලැබෙන සියලුම ප්‍රහේලිකා අතරින් අවසන් තරගයේදී කුසපත් ඇද තෝරාගන්නා ජයග්‍රාහකයින් 28කට මුදල් ත්‍යාග

1 වැනි ස්ථානයට - රු 10000
2 වැනි ස්ථානයට - රු 7500
3 වැනි ස්ථානයට - රු 5000
රුපියල් 2500 බැගින් සැනසිලි තෑගි 25ක්

හරහට

පහළට

තෙත් බිම් ප්‍රහේලිකා අංක -07

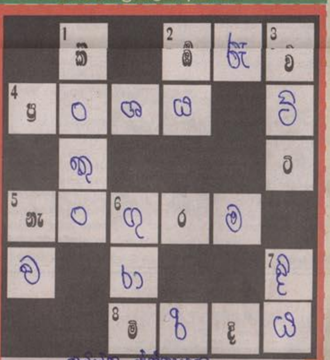

Wijeya Sinhala newspaper 2013-12-03 - Benefit from lagoons

ඩොල්ෆින්

ශරීර ව්‍යුහය

bottlenose ඩොල්ෆින් ... Boto river Dolphin ...

වර්ගීකරණය
Kingdom – Animalia
Phylum – Chordata
Class – Mammalia
Order – Cetacea
Family – Delphinidae

සිනහව

"ඩොල්ෆින් යන නම ග්‍රීක භාෂාවේ Delphis යන වචනයෙන් පැමිණ ඇත. එහි තේරුම ගර්භාෂයක් සහිත මාළුවා යන්නයි."

සංචාරක කර්මාන්තය

10+

30+

2-12

20-120

Orca ... Killer Whale ... Delphinidae ...

Orca සහ False Killer Whale ...

තර්ජන

2012 IUCN ... (Critically Endangered) ... (Endagered) ...

36 32 04

ඩොල්ෆින් වර්ග

Bottle nose ...

Risso's dolphin (Common Dolphin) ...

COVE ... Earth Island Institute ...

2000+

800

75+

සංවේදනය

...	120KHz
...	100KHz
...	65KHz
...	45KHz
...	20KHz

ව්‍යාප්තිය

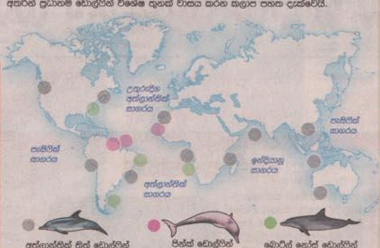

ප්‍රජනනය

7-12

10-15

4-5

බුද්ධිමත් සත්වයෙකි

ආයුකාලය

Amazon river dolphin (වසර)	10-15
Baiji dolphin (වසර)	20-25
Commonbottle nose (වසර)	20-50
Orca dolphin* (වසර)	40-60

නින්ද

මිනිසා සමඟ හවුලේ මාළු ඇල්ලීම

ඩොල්ෆින් සතුන්ගේ දිග සහ බර ප්‍රමාණ

150-650Kg

04ft 06ft 30ft

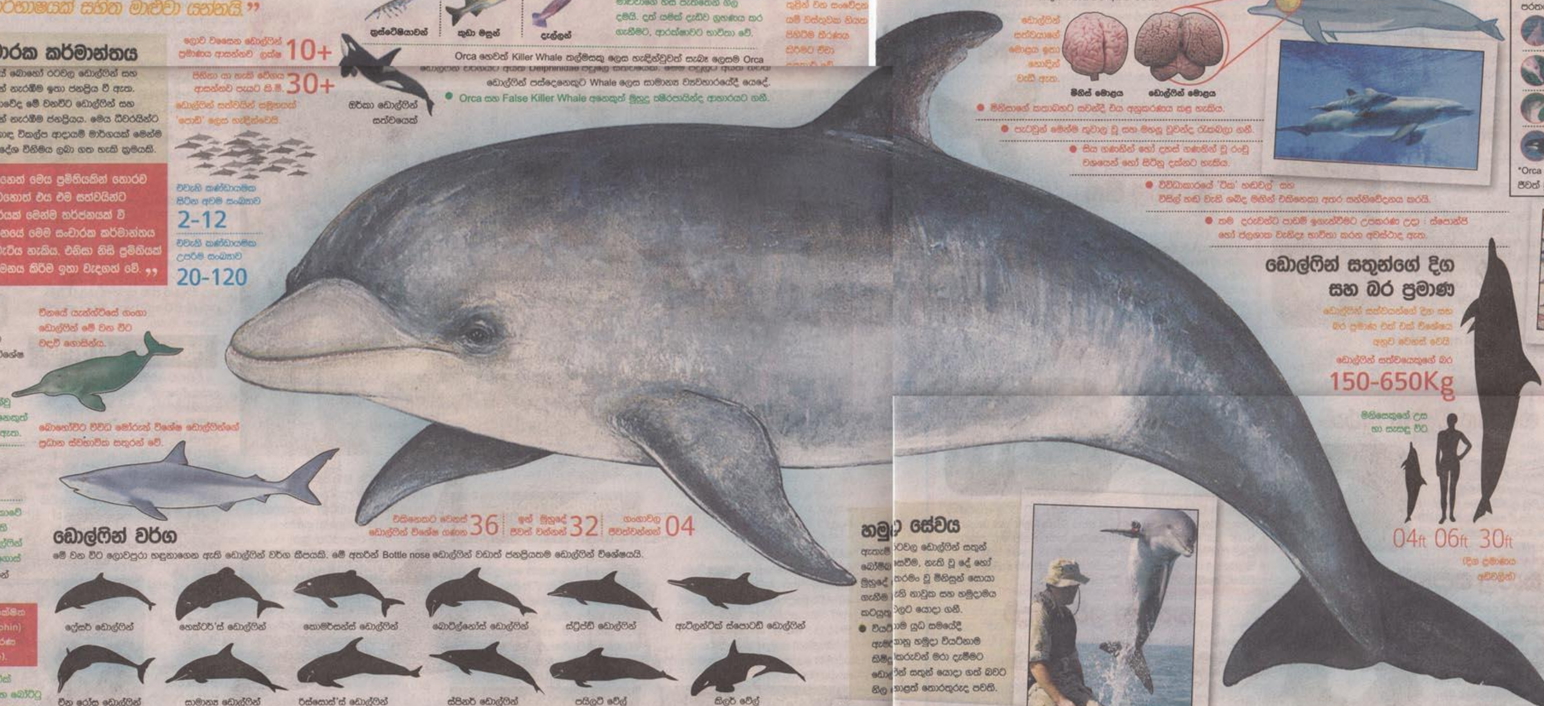

අනුන්ට උදවු කිරීම

(Pygmy Sperm Whale) ...

හමුදා සේවය

නාවුක සේවය

Rissos dolphin ... S.S.S. Penguin ... Penguin ...

PELORUS JACK

නවසීලන්තය

Wijeya Sinhala Newspaper - 2013-12-24 - Dolphins

දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ කිසිදු ප්‍රයෝජනයක් නොගත් හා එතරම් සැලකිල්ලට ලක් නොවුණු කඩොලාන, සොබාදහමේ වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටුකරන ශාක ප්‍රජාවකි. ඉතා කටුක පරිසර තත්ත්වයනට හැඩ ගැසුණු කඩොලාන ශාකවලට ශාක පරිණාමයේ වැදගත් තැනක් හිමිවේ. ශ්‍රී ලංකාව වටා හෙක්ටයාර් 10000ක 12000ක පමණ ප්‍රදේශයක කඩොලාන ශාක අඩංගු පැතිර පවතී. එම පරිසර පද්ධතිවලින් මිනිසාට සැලසෙන සෙත අතිමහත්ය.

ගණන් නොගත්තත් කාටත් වැදගත් කඩොලාන

කඩොලාන යනු

[illegible]

කඩොලාන ශාකවලට ඇති අභියෝග

[illegible]

මුල් පද්ධතිය

[illegible]

ලවණ ස්‍රාවී ග්‍රන්ථි

[illegible]

ශුෂ්ක රූපී පත්‍ර

[illegible]

ජලාබුජතාව

[illegible]

කිරල

ජලාබුජ ප්‍රරෝහනය

මල් කඩොල්

ශාක
1. Rhizophora apiculata - කඩොල්
2. Rhizophora mucronata - කඩොල්
3. Sonneratia alba- කිරල
4. Acanthus ilisifolius කටු ඉකිලි
5. Clerodendron inerme ගෝවින්ද
6. Acrostichum aureum කැරන්කොකු
7. Excoecaria aggalocha තෙලු
8. Avicennia marina මණ්ඩා/මඩගස්
9. Nypa fruticans ගිංපොල්
10. Rocella tinctoria
11. කයිරූ මුල් සහ කරු මුල්
12. වායු ශ්වසන මුල්
13. දණ හිස් මුල්
14. ශුෂ්ක රූපී පත්‍ර
15. ජලාබුජ බීජ
16. මුල් හට ගන්නා කඩොල් පැළයක්

පක්ෂීන්
17. Pelargopsis capensis - මහ පිළිහුඩුවා
18. Ceryle rudis - ගෝමර පිළිහුඩුවා
19. Butorides striatus - පොඩි කොකා
20. Nycticorax nycticorax - රෑ කණ කොකා
21. Egretta species - සුදු කොකා
22. Phalacrocorax niger- දිය කාවා
23. Tringa glarieola - සිලි වටුවා

උරගයින්
24. Varanus moniter - කබරගොයා

පොදු ඇට රහිත සතුන්
25. Uca lactea - කකුළුවා
26. Chiromantes indiarum - කකුළුවා
27. Thalassiana anomala - මඩ පොකිරිස්සා
28. Branchiosapitella species and Marphysa species පොලිකීට් පණුවන්
29. Portunus pelagicus - සිනක්කාලි කකුළුවන්
30. Penaid species ඉස්සා
31. Crssostrea species and Saccostrea species - කාවාටි
32. පොලිකීට් පණු බිත්තර
33. Olindias species
34. Oecophylla smaragdina - දිමියා

මත්ස්‍යයින්
35. Toxotes chatareus - දිමිත්තා
36. Monodactylus argenteus - කපු හැන්දා
37. Scatophagus argus - ඉලත්ති
38. Promincrops lanceolatus - හැලි වලං කොස්සා
39. Arothron stellatus - පේත්තයා
40. Etroplus maculates - කහ කොරලියා
41. periopthalmus - දිය සූනා
42. මාළු පැටවු රැන්

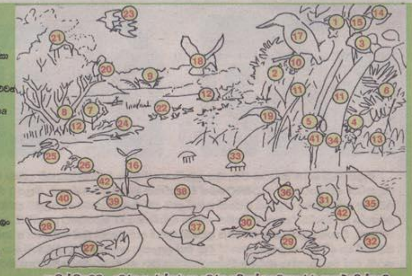

[illegible]

ජෛව විවිධත්වය වැඩි පරිසර පද්ධතියක්

[illegible]

කඩොලානවල පාරිසරික වැදගත්කම

[illegible] ... බාදනය වැළකේ. කඩොලාන පරිසර මගින් ජෛව විවිධත්වය ආරක්ෂා කරයි. සතුන්ට ආහාර හා ආරක්ෂිත වාසස්ථාන සැපයේ. ධීවර පාලනයට වැදගත් වේ.

කඩොලාන ශාකවලින් ලැබෙන ප්‍රයෝජන

කඩොලාන ශාකයක් වන කැරන්කොකු නම් මීවන ... [illegible]
ගිංපොල් ශාකයේ අතු පැදුරු, වට්ටි, පෙට්ටි ආදිය ... [illegible]
මහකඩොල් ශාකයේ පොතු තම්බා ගත් ජලයෙන් ... [illegible]
කඩොලාන ආශ්‍රිතව වැවෙන කදුරු ශාකය වෙස් මුහුණු ... [illegible]

කඩොලාන පරිසර පද්ධතියට ඇති බලපෑම්

[illegible]

කඩොලාන සංරක්ෂණය කිරීමට ගත යුතු පියවර

[illegible]
කඩොලාන ශාක ප්‍රජාවේ වැදගත්කම ගැන හා එය ආරක්ෂා කර ගැනීම පිළිබඳව ජනයා දැනුම්වත් කිරීම.
කඩොලාන සහිත ප්‍රදේශ සංරක්ෂිත ප්‍රදේශ බවට පත් කිරීම.
කඩොලාන සම්පත් මත යැපෙන්නන් හට විකල්ප ආදායම් හා සම්පත් පරිහරණ ක්‍රම හඳුන්වා දීම.
කලපු දූෂණය වැළැක්වීමට ජනයා දැනුම්වත් කිරීම හා ඒ සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු කිරීම.

ඔබ දන්නවාද ?

ශ්‍රී ලංකාවේ විශාලම කඩොලාන වනාන්තරය පිහිටා ඇත්තේ පුත්තලමේය. එහි විශාලත්වය හෙක්ටයාර් 3385ක් ප්‍රදේශයක පැතිර තිබේ. ඒ හැරුණු විට, මඩකලපුව, කල්පිටිය, කොග්ගල, කෝකිලායි, කලමැටිය, රැකව හා මීගමුව ආදී කලපු ආශ්‍රිතවද කඩොලාන පැතිර ඇත.

සටහන - තක්ෂලි හපුආරච්චි

සත්‍ය කඩොලාන ශාක

හීන් කඩොල් / කඩොල් - *Aegiceras corniculatum*
මල් කඩොල් - *Rhizophora apiculata*
මල් කඩොල් - *Rhizophora mucronata*
මල් කඩොල් - *Rhizophora annamalayana*
මල් කඩොල් - *Bruguiera cylindrica*
මහ කඩොල් - *Bruguiera gymnorrhiza*
මල් කඩොල් - *Bruguiera sexangula*
මුට්ටි කඩොල් - *Xylocarpus granatum*
තෙලු - *Excoecaria agallocha*
මණ්ඩ - *Avicennia marina*
මණ්ඩ - *Avicennia officinalis*
හොඳ කිරල - *Sonneratia caseolaris*
යක් කිරල - *Sonneratia alba*
දියදඟ - *Dolichandrone spathacea*
ඇට්ටන - *Heritiera littoralis*
ගිංපොල් - *Nypa fruticans*
කදුරු - *Ceriops tagal*
බෑරිය - *Lumnitzera recemosa*
බෑරිය - *Lumnitzera littorea*
පුණ්කණ්ඩ / රතුගස් - *Ceriops tagal*

කඩොලාන ආශ්‍රිත ශාක විශේෂ කිහිපයක්

කැරන්කොකු - *Acrostichum aureum*
කටු ඉකිලිය - *Acanthus illicifolius*
ගෝවින්ද - *Clerodendron inerme*
බෙලිපට්ට - *Hibiscus tiliaceus*

තොරතුරු - ආචාර්ය ලලිත් ඒකනායක මහතා ජෛව සංරක්ෂණ සංගමය

Wijeya Sinhala Newspaper 2013-12-10 Importance of Mangroves

මහ මෙරක් තරම් සම්පත් ඇති මහ මුහුද

අප වෙසෙන ග්‍රහ ලෝකයෙන් 2/3ක් පමණ වටවී ඇත්තේ සාගර හා මුහුදුවලිනි. අනාදිමත් කලක පටන් මිනිසා සාගර සම්පත් ප්‍රයෝජනයට ගත්තේය. ලෝකයේ ස්වාභාවික සම්පත්වලින් අනූන සාගරවලින් වසරකට නෙළා ගන්නා මත්ස්‍ය අස්වැන්න පමණක් පවුම් බිලියන 200කට අධික වටිනාකමකින් යුක්ත වේ. බොර තෙල් , ස්වාභාවික වායුව වැනි ඉන්ධන ,වැලි ,විවිධ ලෝහ වර්ග ,බලශක්තිය ආදී වශයෙන් මත්ස්‍ය සම්පත සේම මිනිසාට ප්‍රයෝජනවත්ව යෙදිය හැකි සාගර සම්පත් රාශියකි. සාගරය සොබාදහමේ සමතුලිත පැවැත්මටද මැදිහත් වෙයි. මිහිපිට මිනිසාට ජීවත් වීමට හැකි වටපිටාවක් ගොඩ නැගීමට දායක වන සාගරය සම්පතකි.

ලොව වට කළ සාගර

වසර මිලියන ගණනකට ඉහතදී පෘථිවිය සිසිල් වීමත් සමග සාගර බිහිවිය. පැසිපික්, අත්ලන්තික්, ආක්ටික්, ඇන්ටාක්ටික්, ඉන්දියන් යනුවෙන් සාගර 5ක් සහ කැස්පියන්, කළු, රතු, මධ්‍යධරණී ආදී වශයෙන් මුහුදු රාශියක් වේ. සාගර හා මුහුදුවල ඇත්තේ කරදියයි. බීමට නොහැකි වුවද මිහිමත ජීවයේ පැවැත්මට සාගරවල පැවැත්ම වැදගත් වෙයි.

සාගර සම්පත්

සාගරයෙන් අප ලබාගන්නා ප්‍රයෝජන රැසකි. ඒ අතර සාගරයෙන් ලබාගන්නා සම්පත් මෙන්ම සේවාවන්ද වේ.

මත්ස්‍ය සම්පත

සාගරයෙන් ලබා ගන්නා සම්පත් අතර ප්‍රධාන වන්නේ මත්ස්‍ය සම්පතයි. ලෝක ආර්ථිකයේ වැදගත් ස්ථානයක් මත්ස්‍ය සම්පතට හිමි වේ.

වසර 2000දී පමණක් ලෝකය පුරා නෙළා ගන්නා ලද මත්ස්‍ය අස්වැන්න ටොන් මිලියන 86ක් පමණ විය. අනාදිමත් කලක පටන් මිනිසා කරදිය ධීවර කර්මාන්තයේ නිරත වෙමින් මත්ස්‍ය අස්වනු නෙළා ගත්හ. එය වසර දහස් ගණනක් ඈත ප්‍රාග් ඓතිහාසික අවධිය දක්වා දිවේ. ලෝක ජනතාවගේ ප්‍රෝටීන අවශ්‍යතාවෙන් සියයට 16ක් පමණ සපුරා ගනු ලබන්නේ කරදිය මත්ස්‍යයින්ගෙනි. සාම්ප්‍රදායික හා නූතන පන්නා ක්‍රම භාවිත කරමින් මහාද්වීපික තටක ප්‍රදේශයේ සහ ගැඹුරු මුහුදු ප්‍රදේශවල මසුන් පන්නා කිරීම සිදුවේ. ශ්‍රී ලංකාවේ පමණක් කරදිය ධීවර කර්මාන්තයේ නිරත පිරිස ලක්ෂ 5කට අධිකය.

සාගරයෙන් අල්ලා ගන්නා මත්ස්‍ය අස්වැන්නෙහි කොඩී මාළුවන්,හුරුල්ලන්,හාල්මැස්සන්,ටූනා විශේෂ (බලයා,අලගොඩුවා,කෙළවල්ලා ආදී) මත්ස්‍ය විශේෂ සහ කකුළුවන් , ඉස්සන් හා කූණිස්සන්,පොකිරිස්සන් ආදී ක්‍රස්ටේෂියාවන් මෙන්ම බෙල්ලන් ,කාවාටියන් ආදී මොළුස්කාවන්ද ප්‍රධාන වේ. නෙළා ගන්නා මත්ස්‍ය අස්වැන්නෙන් කොටසක් ආහාර සඳහා අලෙවි කෙරෙන අතර තවත් කොටසක් ශීතාගාරවල පසු ප්‍රයෝජනය සඳහා ගබඩා කෙරේ. තවත් කොටසක් ටින් කිරීමටත්,මත්ස්‍ය ආහාර සැකසීමටත් යොදා ගනී. සමහර මත්ස්‍යයින්ගෙන් මත්ස්‍ය තෙල් ලබා ගැනේ. සාගර වාසි විසිතුරු මත්ස්‍යයින් විසිතුරු මත්ස්‍ය කර්මාන්තය සඳහා යොදා ගනී.

, ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය,චිලී,ඉන්දුනීසියාව,රුසියාව ,ඉන්දියාව,තායිලන්තය,නෝර්වේ සහ අයිස්ලන්තය ලොව වැඩිම මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනයක් ලබාදෙන රටවල් වේ.

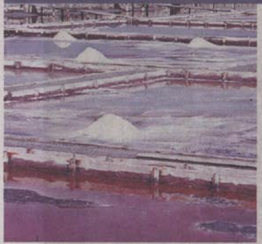

ලුණු

ලුණු නිපදවන්නේ කරදියෙනි. කරදියෙහි ද්‍රාවණය වී ඇති සෝඩියම් හා ක්ලෝරයිඩ් ලවණ ඝන බවට පත්වූ විට ලුණු නමින් හැඳින්වේ. ලුණු නිෂ්පාදනයේදී කරදිය ජලය ලේවා තුළ රැස් කර සූර්ය තාපයෙන් වාෂ්ප වීමට සලස්වයි. එහිදී වරින් වර කරදියේ දිය වී තිබෙන මැග්නීසියම් හා කැල්සියම් ආදී ලවණ අවක්ෂේප කිරීමෙන් ඉවත් කෙරේ.

ලේවා තුළ නිපදවන ලුණු ආහාර පිසීමට සහ රූපලාවන්‍ය නිෂ්පාදන සඳහා භාවිත කෙරේ. මිනිසා ලුණු භාවිතයට හුරු වූයේ ප්‍රාග් ඓතිහාසික සමයේ පටන්ය. ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය ,චීනය ,කැනඩාව හා ඉන්දියාව ලොව ප්‍රධාන ලුණු නිෂ්පාදන රටවල් වේ.

තරංග බලය

සාගරයේ ඇතිවන රළවල උපදින ශක්තියෙන් විදුලිය නිපදවීමට පුළුවන. ලෝකයේ සාගර තරංග උපයෝගී කරගනිමින් විදුලිය නිපදවන බලාගාර දැනටමත් නිපදවා තිබේ. බොලරතෙල් සම්පත් හිඟවීම නිසාත් ඒවායෙන් ඇතිකරන පාරිසරික හානිය හේතුවෙන්ද පුනර්ජනනීය පරිසර හිතකාමී බලශක්තීන් පිළිබඳ මේ වන විට ලෝකයේ වැඩි අවධානයක් යොමු වේ. තරංග රළ යනු පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභවයකි. ගොඩ බිම ඉදිකරන බලාගාරවලට වඩාවැඩි ප්‍රාග්ධනයක් වැය කිරීමට සිදුවුවද දීර්ඝකාලීන වශයෙන් තරංග බලයෙන් විදුලිය නිපදවීම වඩාත් ලාභදායී වේ. සාගරයේ ඇති වන රළ ගෙඩිවල ඇති ශක්තියෙන් ටර්බයින යන්ත්‍ර ක්‍රියාකරවීමට සලස්වා එම ටර්බයිනවලින් විදුලිය ජනනය කිරීමෙන් විදුලිය නිපදවේ.

බොර තෙල් හා ස්වාභාවික වායුව

ලෝකයේ දැනට ක්‍රියාත්මක තෙල් නිධිවලින් රැසක් සාගර ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව පිහිටා තිබේ. ගැඹුරු සාගර පත්ලේ කණින ලද මෙම තෙල් ළිංවලින් ලබාගන්නා බොර තෙල් ගොඩ බිම් කරා හෝ තෙල් නැව් කරා පොම්ප කර පසුව පිරිපහදු මධ්‍යස්ථානවලදී පිරිපහදු කෙරේ. ඇතැම් විට ස්වාභාවික වායුව බොර තෙල් සමග එකට හෝ වෙන් වෙන් වශයෙන් පවතී.

ස්වාභාවික චක්‍ර ක්‍රියාකරවීම

දෛනිකව විශාල ජලවාෂ්ප ප්‍රමාණයක් සාගරයෙන් වායුගෝලයට එකතු වේ. මෙම ජලවාෂ්ප වායුගෝලයේ ඉහළට ගමන් කිරීමෙන් පසු වලාකුළු ඇති වී ගොඩ බිම් ප්‍රදේශවලට වැසි ලබා දේ. සොබාදහමේ ජල චක්‍ර ක්‍රියාකරවීමට සාගරය වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටුකරයි. එමෙන්ම කාබන් ,නයිට්‍රජන් චක්‍ර ක්‍රියාකාරීවීමටත් සාගරය දායකත්වය ලබා දෙයි.

සංචාරක කර්මාන්තය

සංචාරක කර්මාන්තය ලෝක ආර්ථිකයේ වැදගත් තැනක් ගනී. මිලියන 200ක ජනතාවක් සංචාරක කර්මාන්තයෙන් යැපෙති. වසරකට මිලියන 700ක් ජනයා සංචාරයෙහි නිරත වෙති. වසරකට ඩොලර් බිලියන 478 ක මුදලක් සංචාරක කර්මාන්තය නිසා ලෝකය පුරා සැරිසරයි. සංචාරක කර්මාන්තය ප්‍රධාන වශයෙන් ස්වාභාවික පරිසර සම්පත් මත යැපේ. සංචාරක කර්මාන්තයත් සාගරයත් අතර ඇත්තේ දැඩි සම්බන්ධතාවකි. සංචාරක කර්මාන්තයේදී වෙරළ සුන්දරත්වය විඳීමට ,ඩෝල්ෆින් ආදී සාගර ජීවීන් නැරඹීමට, කිමිදීමට,පිහිනීම,බෝට්ටු පැදීම ආදී ක්‍රීඩාවන්හි නිරත වීමට, කඩොලාන පරිසර පද්ධති,කොරල් පර නැරඹීමට සංචාරකයෝ වැඩි කැමැත්තක් දක්වති. සුන්දර වෙරළ තීරයන් සංචාරකයන්ගේ වැඩි අවධානයක් යොමු වේ. වෙරළ නිර්මාණය කරන්නේද සාගරයයි.

අගනා ජීවී වාසස්ථානයක් - ඉහළ ජෛව විවිධත්වයක්

ලොව පළමු වරට ජීවය හටගත්තේද සාගරයේයි. එද පටන් මේ දක්වා සාගරය ජීවී විශේෂ රැසකට වාසස්ථානයක් සලසා දෙයි . සාගර පාරිසර පද්ධතිවල ඉහළ ජෛව විවිධත්වයක් පවතියි. කොරල් පර, සාගර වනාන්තර ආදිය සාගර පරිසර පද්ධතිවල ජෛව විවිධත්වය වැඩිකරනට දායක වේ. එම ජීවී විශේෂ මත්ස්‍යයින්ට මෙන්ම මිනිසුනටද ආහාර ,ඖෂධ (ඇතැම් මුහුදු ජීවී විශේෂවලින් පිළිකා මර්දන ඖෂධ හා වේදනා නාශක ඖෂධ නිපදවීමට යොදා ගැනේ.) සපයයි. එහෙයින් සාගරය අගනා වාසස්ථානයක් වීම හා එහි ජෛව විවිධත්වය සාගර සම්පත් බහුල වීමට හේතුවක් වේ.

සටහන -තක්ෂලි හපුආරච්චි

ප්‍රවාහනය

රට රටවල් අතර භාණ්ඩ හා මගී ප්‍රවාහනයේදී සාගරය වැදගත් සම්පතක් වේ. ප්‍රවාහන නෞකාවලට ගමන් කිරීමට මාර්ගය සපයන්නේ සාගර ජලයයි. බහලුම් නැව්,ටැංකි, තෙල් පටවන නැව්,භාණ්ඩ නැව්,රසායනික නැව්,බොර තෙල් නැව්,නිෂ්පාදන නැව්,රසායනික නැව්,මෝටර් රථ ප්‍රවාහන නෞකා, රසායනික ද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහන නෞකා, මගී ප්‍රවාහන නෞකා ආදී නෞකා ඒ අතර ප්‍රධාන වේ. අවම පාරිසරික හානියක් සහිතව වඩාත් ලාබදායී ලෙස භාණ්ඩ හා මගීන් ප්‍රවාහනයට නෞකා ප්‍රවාහනය වැදගත් වේ. එහෙත් නෞකාවලින් තෙල් කාන්දු වීම ,රසායනික ද්‍රව්‍ය කාන්දු වීම සහ සල්ෆර් ඩයොක්සයිඩ් ආදී විෂ සහිත වායු වායුගෝලයට මුදාහැරීම නිසා සාගර ජලය දූෂණය වීම නෞකා මගින් ප්‍රවාහනයේදී ඇතිවන බලවත් ගැටලුවකි.

සාගර ඛනිජ සම්පත්

සාගර ඛනිජ සම්පත් රාශියකි. ඒ අතරින් ලෝහ නිධි ප්‍රධාන ඛනිජ සම්පතකි. දියමන්ති,රන්,රිදී ,නිකල් ,තඹ, කොබෝල්ට්, ආදී ලෝහ මෙලෙස සාගර පත්ලේ නිධි වශයෙන් පවතී. සාගර පත්ලේ ඇති මෙම ලෝහ නිධි කැණීමෙන් පසු ලෝහ නිස්සාරණය කර ගැනීමට හැකියි. එහෙත් ඒ සඳහා අධික ප්‍රාග්ධනයක් වැය කළ යුතු බැවින් බොහෝ රටවල් සාගර ඛනිජ සම්පත් ප්‍රයෝජනයට ගැනීමේ දී යම් පසුබෑමක් දක්නට ලැබේ.

ඛනිජ වැලි

ඛනිජ වැලි නිධි බොහෝ විට හමුවන්නේ වෙරළ ආශ්‍රිතවයි. ශ්‍රීලංකාවේද පුල්මුඩේ වෙරළ තීරයේ ඇත්තේ ඛනිජ වැලි නිධියකි. ඉල්මනයිට්,ටයිටේනියම්,රූටයිල්,සර්කෝන්, මොනොසයිට්,ගානට් ආදී ඛනිජ වැලි එවැනි නිධි ආශ්‍රිතව හමුවේ.

වැලි

වැලිද සාගරයෙන් ලබාගත හැකි ඛනිජ සම්පතකි. ගංගා ආශ්‍රිත වැලි ගොඩ දැමීම හා ඇතැම් ප්‍රදේශවල වැලි සහිත බිම්, වැලි කඳු කපා ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමට යොදා ගැනීම නිසා බලවත් පාරිසරික ගැටලු මතු කරයි. වර්තමානයේ බොහෝ රටවල සාගර වැලි භාවිතයට ගැනේ. ශ්‍රී ලංකාවේද ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමට සාගර වැලි යොදා ගනී. සාගරයේ සිට ගොඩ බිමට පොම්ප කළ වැලි මාස කිහිපයක් වැසි දියෙන් තෙමීමට සලස්වා භාවිතයට ගැනීම සාමාන්‍ය ක්‍රමයයි.

ලොව විශාලතම ආහාර නිෂ්පාදනාගාරය

ලෝකයේ විශාලතම ආහාර නිෂ්පාදනාගාරය වන්නේද ඔක්සිජන් නිෂ්පාදනාගාරය වන්නේද සාගරයයි. සාගරවාසි ශාක ප්ලවාංග වන ඩෙස්මිඩ හා ඩයටම ප්‍රභාසංශ්ලේෂණයෙන් ආහාර නිපදවන ඇල්ගාවන් වේ. මෙලෙස නිපදවන ආහාරවලින් සාගරයේත් ගොඩබිමත් ආහාර දාම රැසක් ඇරඹේ. සාගරවාසි මත්ස්‍ය විශේෂ බොහොමයක් මෙම ශාක හා සත්ව ප්ලවාංග ආහාර කර ගනී. ඇතැම් මුහුදු ශාක ද මිනිසුන් ආහාරයට ගනී. ශාක ප්ලවාංග ප්‍රභාසංශ්ලේෂණයේදී වායුගෝලයේ ඇති කාබන්ඩයොක්සයිඩ් වායුව දායක කරගනිමින් ආහාර නිපදවයි. එහිදී ඔක්සිජන් වායුව වායුගෝලයට මුදා හැරේ. එම නිසා වායුගෝලයේ ඔක්සිජන් හා කාබන්ඩයොක්සයිඩ් වායු සමතුලිතතාව පවත්වා ගැනීමට සාගරවාසි ශාක ප්ලවාංග හේතු වේ. වායු ගෝලයේ කාබන්ඩයොක්සයිඩ් ප්‍රතිශතය සෘජු ලෙසම වායුගෝලයේ උෂ්ණත්වය වැඩිවීම කෙරෙහි බලපායි. උෂ්ණත්වය පාලනය කර දේශගුණ වෙනස්වීම් අවම කර ගැනීමට සාගරය දායක වේ. එම නිසා සාගරවාසි සත්ව හා ශාක ප්ලවාංග යනු ලෝකයේ පැවැත්මට අගනා සම්පතකි.

Wijeya Sinhala Newspaper - 2014-01-28 - sea with so many resources

මුහුදෙ අසල්වාසී කලපු ගෙනෙන වාසී

මුහුදු හා සාගර පරිසර පද්ධති යනු ඉහළ ආහාර නිෂ්පාදනයක් සහිත පරිසර පද්ධති වේ. එම නිෂ්පාදන ආහාර දාම ඔස්සේ ගමන් කර මුහුදු ජීවීන් මෙන්ම ගොඩබිම ජීවීන්ද එක සේ පෝෂණය කරයි. ලෝකයේ මිලියන 500කට පමණ ආසන්න ජනකායක් මුහුද, මුහුදු වෙරළ ආශ්‍රිත ජීවනෝපායන්හි යෙදෙමින් එම ආහාර මත යැපෙති. ලොව මත්ස්‍ය අස්වැන්නෙන් 80% ක් පමණ ලබාගන්නේ වෙරළාසන්න පරිසර පද්ධතිවලිනි. ඒ අතරින් කලපු ප්‍රධාන වේ. කලපුවල ජීවී විවිධත්වය වැඩිය. ආහාර හැරුණු විට කලපුවලින් ලබා ගන්නා ප්‍රයෝජන රැසකි.

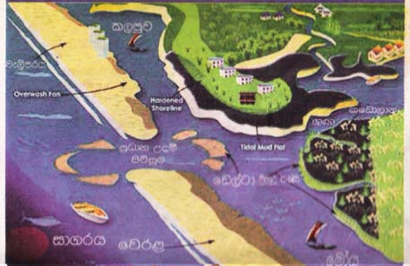

කලපුවක හා මෝයක පිහිටීම

කලපුවක් යනු කුමක්ද?

ජෛව විවිධත්වයෙන් වැඩි පරිසර පද්ධතියක්

කලපු ජීවීන්ගේ විශේෂ හැඩගැසීම්

කලපුවක ආහාර ජාලයක්

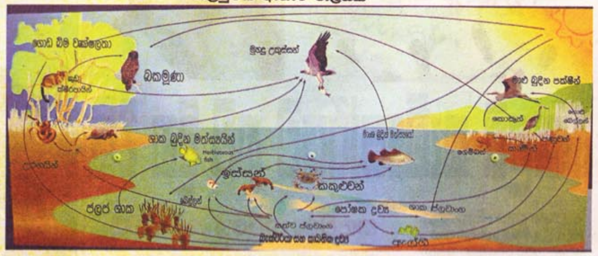

මෝය යනු කලපුවක්ද?

කලපුවක හැඩ රුව

ශ්‍රී ලංකාවේ කලපු

වැඩි ආහාර නිෂ්පාදනයක්

ශ්‍රී ලංකාවේ කලපු හා මෝය කිහිපයක්

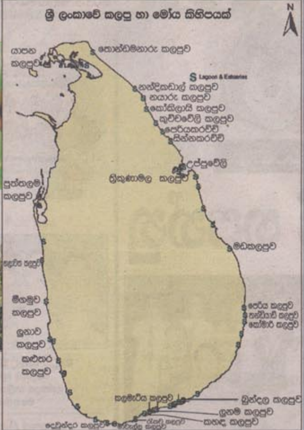

කරදිය මත්ස්‍යයින්ට කලපුව අභිජනන මධ්‍යස්ථානයක්ද?

කලපුවලින් ලැබෙන ප්‍රයෝජන

කලපුවලට ඇති තර්ජන

සටහන - සත්සිලි හපුආරච්චි

2014 ලෝක තෙත් බිම් දිනය (පෙබරවාරි 02) විජය

තෙත් බිම් ප්‍රහේලිකාව

සතිපතා වට්නා පාරිසරික පොත් කට්ටල 10 ක්

හරහට

පහළට

තෙත් බිම් ප්‍රහේලිකා අංක -07

Wijeya Sinhala newspaper 2013-12-03 - Benefit from lagoons